

Vantaan kaupunki
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut
3.4.2017

KOTIHOIDON ASIAKASMAKSUT

OHJE ASIAKKAALTA PERITTÄVISTÄ MAKSUISTA

SISÄLLYS

1 KOTONA ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT.....	1
2. TILAPÄINEN KOTIHOITO	2
3. JATKUVA JA SÄÄNNÖLLINEN KOTIHOITO	2
3.1. PALVELUMÄÄRÄ.....	3
3.2. PERHEKOKO.....	3
3.3. MAKSUKYVYN MUKAINEN MAKSU	3
3.3.1. ASIAKASMAKSUUN VAIKUTTAVAT TULOT	4
3.3.2. ASIAKASMAKSUUN VAIKUTTAVAT VÄHENNYKSET	5
3.4. TILAPÄISEN JA JATKUVAN KOTIHOIDON MÄÄRITTELY ERITYISTAPAUKSISSA.....	6
4. AKUUTTI ARVIOINTI- JA KOTIKUNTOUTUSYKSIKKÖ	6
5. KOTIUTUSASUNNOT	7
6. ERITYISRYHMIEN LASKUTUS	7
6.1. PARISKUNNAT	7
6.2. KORVAUKSET VAKUUTUSYHTIÖISTÄ.....	7
6.3. KUNTIEN VÄLINEN LASKUTUS	8
6.4. SOTAINVALIDIT	8
6.5. RINTAMAVETERAANIT.....	9
7. KOTIHOIDON TUKIPALVELUT.....	9
7.1. ATERIAPALVELU.....	9
7.2. TURVAPALVELU	9
7.3. KAUPPAPALVELU.....	10
7.4. SIIVOUSPALVELU	10
7.5. KYLVETYSPALVELU.....	10
7.6. ASUNNON KORJAUSPALVELU	10
8. MAKSUN PERIMÄTTÄ JÄTTÄMINEN JA ALENTAMINEN.....	10
9. MAKSUN PERIMINEN POISSAOLON AJALTA.....	11
10. MAKSUPÄÄTÖKSEN OIKAISEMINEN	11
11. MAKSUPÄÄTÖS JA MUUTOKSENHAKU	12
12. LASKUTUS JA PERINTÄ.....	13

1 KOTONA ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT

Kotihoidon palvelut tukevat asiakkaan kotona asumista järjestämällä henkilökohtaista hoitoa ja huolenpitoa sekä apua niissä päivittäisissä toiminnoissa, joista asiakas ei itsenäisesti suoriudu. Kotona annettavia palveluja myönnetään palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Kotihoidon palveluja voivat saada ikäihmiset ja vammaiset sekä sellaiset henkilöt, jotka alentuneen toimintakyvyn, sairauden tai muun syyn takia tarvitsevat apua kotiin¹.

Kotihoidon asiakkaalle tehdään yksilöllinen hoito- ja palvelusuunnitelma, jossa sovitaan yhdessä asiakkaan ja hänen omaisensa tai asioiden hoitajan kanssa kotihoidon tarjoamista palveluista. Suunnitelma tarkistetaan vähintään puolen vuoden välein sekä aina asiakkaan palvelutarpeen muuttuessa. Suunnitelman laadinnan yhteydessä selvitetään omaisten ja läheisten auttamismahdollisuudet sekä kerrotaan myös vaihtoehtoisista palvelumuodoista, kuten palvelusetelistä ja yksityisistä palveluntuottajista.

Kotihoidon palvelukokonaisuus koostuu terveydenhuoltolakiin perustuvasta kotisairaanhoidosta ja sosiaalihuoltolakiin perustuvasta kotipalvelusta. Kotihoidon palveluja voidaan järjestää joko tilapäisenä tai jatkuvana. Kaikista asiakkaan saamista palveluista tehdään palvelupäätös. Kotipalveluihin kuuluvat myös tukipalvelut, kuten ateria-, siivous- ja turvapalvelu, joilla täydennetään kotipalvelun antamaa henkilökohtaista huolenpitoa. Tehostettu kotihoito kuuluu myös osaksi Vantaan kaupungin kotihoidon palvelukokonaisuutta. Tehostettu kotihoitoon sisältyvät kotisairaala sekä kotikuntoutus ja akuutin kotihoidon palvelut.

Kotona annettavista palveluista peritään asiakasmaksut, jotka perustuvat sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin ja asetukseen sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan päätökseen asiakasmaksuista². Kotihoidon asiakasmaksut määräytyvät sen mukaan, onko kyseessä tilapäinen vai jatkuva palvelu. Kotihoidosta perittävät asiakasmaksut eivät kerrytä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen maksukattoa. Näin ollen palvelut eivät myöskään ole maksuttomia asiakkaalle, jolle on myönnetty vapaa-kortti. Kotihoidon asiakkailta perittävät maksut määritellään niin, etteivät ne saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia todellisia kustannuksia. Palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset tarkistetaan vuosittain. Ostopalveluina järjestetyistä kotihoidon palveluista peritään samat asiakasmaksut kuin kaupungin itse tuottamista palveluista.

¹ Tässä ohjeessa ei käsitellä lapsiperheiden kotipalvelua.

² Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992, Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 912/1992, Sosiaali- ja terveyslautakunta 18.1.2016

2. TILAPÄINEN KOTIHOITO

Tilapäisellä kotihoidolla tarkoitetaan kertaluonteisina käynteinä toteutettavaa, väliaikaista tai harvemmin kuin kerran viikossa järjestettävää kotipalvelua tai kotisairaanhoidoa. Kotipalvelun tilapäisistä käynneistä peritään kertamaksu palvelun keston mukaisesti. Tilapäisestä kotisairaanhoidosta peritään joko lääkärin tai hoitajan suorittama käyntikohtainen maksu. Tuotekirjauksen yhteydessä hoitaja tai lääkäri muodostaa käynnistä maksutapahtuman. Käyntimaksuilla ei ole vuorokausikohtaista enimmäisrajaa, vaan jokainen käynti laskutetaan. Palvelutarpeen arviointikäynti on asiakkaalle maksuton.

HINNASTO 2017:

TILAPÄINEN KOTIPALVELU	
Käynnin pituus	Maksun suuruus
0–1 tuntia	9,50 €
1–2 tuntia	11,80 €
2–3 tuntia	14,10 €
3–4 tuntia	16,40 €
4–5 tuntia	18,70 €
5–6 tuntia	21,00 €
yli 6 tuntia	25,60 €

TILAPÄINEN KOTISAIRAANHOITO	
Lääkärin kotikäynti	15,00 €
Hoitajan kotikäynti	9,50 €

3. JATKUVA JA SÄÄNNÖLLINEN KOTIHOITO

Kotihoidon palvelu katsotaan jatkuvaksi ja säännölliseksi, jos asiakkaalla on kotihoidon käyntejä kerran viikossa tai useammin. Jatkuvasti ja säännöllisesti annetusta kotihoidosta peritään palvelun **(1) laadun ja määrän, (2) perheen koon sekä (3) palvelun käyttäjän maksukyvyyn** mukaan määräytyvä kohtuullinen kuukausimaksu. Kuukausimaksun suuruus määritellään oheisen taulukon mukaisesti. Kuukausimaksu saa olla enintään maksuprosentin osoittama määrä tulorajan ylittävistä kuukausituloista:

Henkilö- määrä ³	Tuloraja €/kk	Palveluun käytetty aika kuukaudessa					
		1–5h/kk	6–11h/kk	12–20h/kk	21–30h/kk	31–44h/kk	>45h/kk
1	573	10 %	15 %	20 %	25 %	30 %	35 %
2	1057	7 %	10 %	13 %	16 %	19 %	22 %
3	1657	6 %	8 %	10 %	13 %	15 %	18 %
4	2050	5 %	7 %	9 %	11 %	13 %	15 %
5	2481	4 %	6 %	7 %	9 %	11 %	13 %
6	2849	3 %	5 %	6 %	8 %	9 %	11 %

³ Kun henkilömäärä on suurempi kuin kuusi, tulorajaa korotetaan 342 € ja maksuprosenttia alennetaan yhdellä (1) prosenttiyksiköllä kustakin seuraavasta henkilöstä.

Jatkuvan ja säännöllisen kotihoidon kuukausimaksu määrätään toistaiseksi voimassaolevaksi. Maksu voidaan määritellä myös määräaikaisena, jos etukäteen on tiedossa olennainen muutos, esimerkiksi palvelun tai tulojen määrässä. Jatkuvan ja säännöllisen kotihoidon asiakkailta ei peritä erillisiä kotihoidon käyntimaksuja. Säännöllisen kotihoidon asiakkaat ovat oikeutettuja maksuttomiin terveyskeskuskäynteihin.

3.1. PALVELUMÄÄRÄ

Kotihoidon kuukausittainen palvelutuntien määrä vaikuttaa kotihoidon kuukausimaksun suuruuteen. Kotihoidon palvelukokonaisuuden sisältö ja määrä perustuvat asiakkaan kanssa yhdessä laadittuun hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Jatkuvan kotihoidon asiakkaan palvelutarpeen muuttuessa myös palvelusuunnitelma päivitetään vastaamaan asiakkaan hoidon tarvetta:

- Mikäli palvelutarpeenmuutos on vähäinen ja oletettavasti tilapäinen, kestoaltaan alle kaksi viikkoa, palvelusuunnitelmaan ei tehdä muutosta, vaan tilapäiset käynnit lisätään asiakkaalle päivittäisen työn suunnittelun kautta. Päivittäisen suunnittelun myötä lisättyjä tilapäisiä käyntejä ei kirjata palvelusuunnitelmaan, eivätkä ne näin ollen vaikuta asiakkaan kuukausimaksuun. Tilapäisiä käyntejä ei myöskään laskuteta erikseen.
- Mikäli palvelutarpeen ja käyntien muutos on oleellinen ja se on jatkunut tai oletetaan jatkuvat yli kaksi viikkoa, tehdään uusi palvelusuunnitelma. Vanha palvelusuunnitelma päätetään ja säilytetään järjestelmässä. Kun asiakkaan palvelu- ja hoitosuunnitelman tuntimäärää muutetaan niin, että muutos vaikuttaa kuukausimaksuun, palvelusuunnitelman muutoksesta ilmoitetaan asiakasohjausyksikköön. Ilmoitukset tuntimuutoksista tiedotetaan keskitetysti asiakasohjausyksikön kautta asiakasmaksutiimiin, jossa tehdään uusi maksupäätös.

3.2. PERHEKOKO

Asiakkaan perhekoko vaikuttaa osaltaan kotihoidosta perittävän kuukausimaksun suuruuteen. Jos asiakas asuu yhteistaloudessa, maksun määrittelyssä huomioidaan kaikkien seuraavan määritelmän mukaisten perheenjäsenten lukumäärä sekä perheenjäsenten yhteenlasketut tulot. Useamman henkilön kotitaloudeksi luokitellaan avioparit, avioliitonomaisissa olosuhteissa tai rekisteröidyssä parisuhteessa olevat henkilöt sekä alaikäiset lapset. Muut samassa taloudessa elävät aikuiset, esimerkiksi sisarukset tai perheen aikuinen lapsi, määritellään eri ruokakunniksi. Tällöin maksupäätökset tehdään erikseen, ja asiakkaan perhe määritellään laskelmassa yksijäseniseksi huomioiden vain asiakkaan tulot. Mikäli perheenjäsen on yli kaksi kuukautta kestävässä laitos- tai perhehoidossa, tai siirtyy pitkäaikaisesti palvelutaloon, ympärivuorokautiseen asumispalveluun tai laitoshoitoon, häntä ei huomioida hoitomaksussa perheenjäsenenä.

3.3. MAKSUKYVYN MUKAINEN MAKSU

Asiakkaan maksukyky vaikuttaa kotihoidosta perittävään kuukausimaksuun. Maksukykyä määriteltäessä huomioidaan palvelunsaajan ja hänen kanssaan yhteistaloudessa elävän puolison tulot. Asiaksmaksun määrittämistä varten asiakkaalta pyydetään tulotiedot. Tulostietojen lomake liitteineen pyydetään ensisijaisesti asiakkaalta, hänen edunvalvojaltaan tai muulta asioiden hoitajalta. Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa on säädetty asiakkaan ja hänen edustajansa tietojenantovelvollisuudesta, ja

sosiaalihuollon viranomaisen oikeudesta salassa pidettäviin tietoihin⁴. Asiakkaan taloudellista asemaa koskevat ja asiakasmaksun suuruuden määrittämistä varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset voidaan pyytää maksutta ja salassapitosäännösten estämättä myös suoraan muilta viranomaisilta, yhteisöiltä tai toimintayksiköiltä⁵. Asiakkaan tietojenantovelvollisuus ja viranomaisen tiedonsaantioikeus saatetaan asiakkaan tietoon. Kun maksupäätös tehdään asiakkaan ja hänen puolisonsa yhteenlaskettujen tulojen perusteella, sovelletaan em. säännöstä myös puolison tulotietojen selvittämiseen.

Asiakkaan selvityksen ollessa puutteellinen viranomaisen selvittää tulotiedot ensisijaisesti Kansaneläkelaitoksesta teknisen käyttöyhteyden avulla tai pyytää oleelliset tiedot verohallinnolta tai eläkelaitokselta. Tarvittaessa asiakasmaksun määrittämisen kannalta merkittävät tiedot voidaan viranhaltijan päätöksen perusteella pyytää myös kirjallisesti pankista⁶.

3.3.1. ASIAKASMAKSUUN VAIKUTTAVAT TULOT

Kotihoidon maksun määrittelyssä kuukausituloina huomioidaan palvelun käyttäjän sekä hänen kanssaan yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävän henkilön veronalaiset ansio- ja pääomatulot sekä verosta vapaat tulot. Asiaksmaksu määritellään bruttotulojen perusteella. Tulojen vaihdellessa kuukausitulo arvioidaan kuluneen vuoden keskimääräisistä tuloista.

HUOMIOON OTETTAVAT TULOT:

- Eläkkeet
- Palkat
- Eläkettä saavan hoitotuki
- Hoitotuen veteraanilisä
- Ylimääräinen rintamalisä
- Sairauspäiväraha
- Kuntoutustuki ja kuntoutusraha
- Korkotulot
- Osinkotulot
- Vuokratulot
- Sijoitusrahastojen voitto-osuudet
- Säästöhenkivakuutuksen tuotot
- Elinkorot
- Maa- ja metsätalouden tulot
- Myyntivoitot
- Kuolinpesästä saadut tulot
- Äitiyspäiväraha
- Muut henkilökohtaiset tulot
- Syytinki

TULOT, JOITA EI OTETA HUOMIOON:

- Asumistuki
- Vammaistuki
- Rintamalisä
- Sotilasavustus
- Veronpalautukset
- Tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettava sairaanhoito- ja tutkimuskulut tai haittaraha
- Lapsilisä, lapsen hoitotuki, lapsen kotihoidon tuki
- Perhehoidon kustannusten korvaukset
- Elatusapu/elatustuki huollettavasta
- Kelan kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukainen ylläpitokorvaus
- Toimeentulotukena maksettava toimintaraha ja matkakorvaus
- Opintoraha, opintotuen asumisilisä, opintojen johdosta suoritettavat apurahat ja muut vastaavat avustukset

⁴ Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, 12 §, 20 § - 22 §.

⁵ Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992, 14 a §

⁶ Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, 20 § - 22 §.

Pääomasta tai muusta omaisuudesta vuosittain maksettavat tulot, kuten korko- ja osinkotulot huomioidaan maksupäätöksessä kuukausitulona jaksottamalla ne 12 kuukaudelle. Mikäli jaksotetun tulon summa jää kahta euroa pienemmäksi, ei tuloa huomioida maksupäätöksessä erillisenä kuukausitulona. Sijoitusrahastojen pääomaa kerryttäviä kasvuosuuksia ei huomioida asiakkaan tulona. Se sijaan sijoitusrahastojen tuotto-osuudet huomioidaan tavanomaisena korkotulona.

Sijoitusasunnon vuokratulosta vähennettävänä menoina hyväksytään yhtiövastike tai kiinteistövero sekä vesi-, sähkö- ja lämmityskulut. Vähennyksenä hyväksytään näistä kuluista vain se osa, joka kohdistuu asunnon vuokrattuun osaan. Vuokrasuhteesta aiheutuvat muut kustannukset, kuten kunnossapitokulut vuokranantaja voi vähentää verotuksessa, minkä vuoksi niitä ei huomioida vähennyksenä.

Kunta voi periä enintään vuoden ajalta asiakkaalle takautuvasti maksettavia tuloja, korvauksia tai saamisia, jotka olisivat kuuluneet asiakasmaksussa huomioitaviin tuloihin. Takautuvasti maksettavien tulojen huomioiminen edellyttää asiakkuuden voimassaoloa kyseisenä ajanjaksolla. Huomioidessa takautuvasti maksettavia tuloja maksupäätöksessä tulot tulee jaksottaa takautuvalle ajanjaksolle niin, että asiakasmaksu pysyy kohtuullisena.

3.3.2. ASIAKASMAKSUUN VAIKUTTAVAT VÄHENNYKSET

EDUNVALVOJAN PALKKIO

Edunvalvojan vuosipalkkio muodostuu perusmaksusta ja lisämaksuista. Edunvalvojan perimä maksu määräytyy edunvalvottavan tulojen ja varallisuuden määrän sekä tehtyjen toimenpiteiden mukaan. Edunvalvojan palkkion vuosittainen perusmaksu on 440 euroa ja pienituloisella 280 euroa. Lisämaksuja ovat aloitusmaksu 200 euroa, toimenpidemaksu 200 euroa, 300 euroa tai 600 euroa toimenpiteen vaativuudesta ja asiakkaan varallisuudesta riippuen.

Maksupäätöksessä huomioidaan vähennyksenä edunvalvontakuluista perusmaksu, aloitusmaksu sekä maistraatin tilintarkastusmaksu. Toimenpidemaksuja ei huomioida vähennyksenä. Edunvalvontakuluista tulee olla toimitettuna asianmukaiset tositteet vähennysten huomioimiseksi.

ULOSOTTOT

Mikäli ulosmittaus suoritetaan asiakkaan tuloista, vähennyksenä huomioidaan ulosoton jälkeen jäävä, asiakkaalle maksettava tulo. Ulosoton huomioimiseksi asiakkaalta tulee olla toimitettuna ulosottoviranomaisen selvitys ulosotossa olevan velan kokonaismäärästä ja ulosmittauksen kestosta. Maksupäätös tehdään määräaikaisena siihen asti, kun ulosotto päättyy tai sen perintää muutetaan. Mikäli asiakkaan menot ovat jatkuvasti ulosotossa, lisävelkaa ei oteta vähennyksenä huomioon.

ELATUSVELVOLLISUUS JA PERHESUHTEET

Ennen maksun määräämistä asiakkaan kuukausituloista vähennetään hänen suoritettavaksi vahvistetut elatusavut ja harkinnanvaraisesti tosiasiallisista perhesuhteista johtuvat muut vastaavat kustannukset sekä rahana suoritettava syytinki.

3.4. TILÄPÄISEN JA JATKUVAN KOTIHOIDON MÄÄRITTELY ERITYISTAPAUKSISSA

LÄÄKEHUOLTOKÄYNNIT

Lääkkeiden annosjakelupalvelu on osa kotihoitoa ja se kirjataan asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Suunnitelmassa sovitaan lääkehoidon toteuttamistavasta. Asiakas maksaa apteekin annosjakelupalvelusta samalla tavalla kuin kunnan toteuttamasta kotipalvelusta; säännöllinen asiakas kuukausimaksun ja tilapäinen asiakas käyntimaksun. Lääkkeiden annosjakelupalvelu huomioidaan jatkuvan kotihoidon asiakkaille kuukausimaksussa kahden tunnin verran kuukaudessa (2h/kk) eli yhden tunnin verran/jakokerta. Mikäli asiakkaalla on palveluinaan yksinomaan kahden viikon välein tapahtuvia lääkehuoltokäyntejä, asiakkuus määritellään tilapäiseksi.

PUHELINNEUVONTA

Mikäli asiakkaalla on palveluinaan pelkkiä tarkistussoittoja tai puhelinneuvontaa, asiakas määritellään tilapäisen kotihoidon asiakkaaksi. Puheluista ei peritä erillistä asiakasmaksua. Jatkuvan kotihoidon asiakkaalla puhelinsoittoihin kuluva aikaa ei huomioida palvelumäärässä, jolloin asiakas ei myöskään maksa puhelinpalvelusta.

OMAISHOIDON ASIAKKAAT

Omaishoidon asiakkaiden kohdalla kotihoidon maksuluokan määrittelyssä voidaan erityistapauksissa käyttää yksiköllistä harkintaa. Esimerkiksi omaishoidettava asiakas, jolla säännöllisesti kotihoidon käyntejä 3krt/kk ja lisäksi 1 viikko/kk lyhytaikaisessa hoidossa. Yleisen ohjeen mukaan tulkittaisiin jatkuvan asiakkaaksi, mutta asiakkaan edun ja kohtuuttomien kustannusten vuoksi, asiakkuus voidaan määritellä tilapäiseksi.

4. AKUUTTI ARVIOINTI- JA KOTIKUNTOUTUSYKSIKKÖ

Tehostettua kotihoitoa tarjoava tiimin toiminnan uudistamisen myötä yksikkö on nimetty **Akuutti arviointi- ja kotikuntoutusyksiköksi (AAKU)**. Toimintauudistuksen myötä kotisairaala ja kotihoidon yöhoito ovat siirretty hallinnollisesti Sairaalapalveluihin. Uuden toimintayksikön perustehtävänä on sairaalasta kotiutuvien uusien asiakkaiden tuettu kotiutuminen ja kuntouttava arviointijakso sekä kotikuntoutus. Palvelu on tarkoitettu uusille asiakkaille, joilla ei ole voimassaolevaa asiakkuutta kotihoidossa. Erikoissairaanhoidosta tai sairaalapalveluista tuleva asiakas ohjataan joko (1) akuutti-tiimiin tai (2) kotikuntoutukseen tai näiden molempien tiimien yhteiselle arviointijaksolle.

Asiakkaan yksilöllinen palvelutarve määrittää käyntien määrän ja arviointijakson keston; käyntien määrä voi vaihdella satunnaisista käynneistä useita kertoja päivässä tapahtuviin käynteihin, ja arviointijakso voi kestää kertaluonteisesta käynnistä kuukauden mittaiseen jaksoon. Asiakas voi jäädä yhden käynnin jälkeen seurantaan, joka mahdollistaa tarvittaessa matan kynnyksen yhteydenoton. Asiakkaalle tehdään tilapäisen kotihoidon palvelupäätös. Asiakkaalle tehdään palveluntarpeen arviointi ja palvelutarpeen mukaan joko terapiasuunnitelma tai hoitosuunnitelma. Arviointijaksolla asiakas maksaa käyntimaksun:

- Hoitajan käyntimaksu (9,50€)
- Fysioterapeutin käyntimaksu (9 €)
- Lääkärin kotikäynti (15 €)

Asiakkaalta voidaan periä päivää kohden korkeintaan 38,80€. Jatkuvan kotihoidon asiakkaita ei veloiteta erillisiä käyntimaksuja, vaan käynnit sisällytetään palvelusuunnitelmaan. Lääkkeet ovat asiakkaan itse kustannettavia.

5. KOTIUTUSASUNNOT

Lyhytaikaista asumista tarjoavat kotiutusasunnot ovat tarkoitettu tukemaan asiakkaan kotiutumista sairaalajakson jälkeen. Kotiutusasunnon maksu sisältää asiakkaan tarvitseman hoidon ja avun, toimintakyvyn edistämiseen tähtäävän kuntoutuksen, ateriat sekä asumisen. Asiakas kustantaa itse lääkkeensä ja muut henkilökohtaiset kulunsa. Kotiutusasunnon maksut, kuten muutkaan kotihoidon palveluiden maksut eivät kerrytä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen maksukattoa.

6. ERITYISRYHMIEN LASKUTUS

6.1. PARISKUNNAT

Molempien puolisoitten ollessa jatkuvan kotihoidon asiakkaina tehdään kummallekin oma palvelupäätös, hoito- ja palvelusuunnitelma sekä maksupäätös. Hoitomaksu määritellään pariskunnan yhteenlaskettujen bruttotulojen ja palvelutuntien perusteella. Kuukausimaksu jaetaan pariskunnan kesken suhteessa heidän saamaansa palveluun. Molemmat saavat omien palvelumääriensä mukaiset laskut kotihoidosta. Toisen puolison mahdollisen hoitojakson keskeytyksen, kuten lyhytaikaisen sairaalajakson vuoksi, kotiin jääneen puolison laskutus ei näin ollen edellytä uuden maksupäätöksen tekemistä.

Esimerkki pariskunnan hoitomaksun laskutavasta:

	Puoliso A	Puoliso B	Yhteensä
Palvelumäärä	8 h/kk	22 h/kk	30 h/kk
Palvelumäärän % -osuus	27 %	73 %	
Tulot	2504 €/kk	1731 €/kk	4235 €/kk

Maksun määräytyminen:

Tulot 4235 € - kahden henkilön talouden tuloraja 1057 € = 3178 €

$3178 \text{ €} \times 16 \% (30\text{h/k}) = 508,48 \text{ €}$

Lasku jaetaan puolisoitten palvelumäärien mukaan:

Puoliso A: $508,48 \text{ €} \times 27 \% = 135,59 \text{ € hoitomaksu}$

Puoliso B: $508,48 \text{ €} \times 73 \% = 372,89 \text{ € hoitomaksu}$

6.2. KORVAUKSET VAKUUTUSYHTIÖISTÄ

Jos asiakas on oikeutettu saamaan tapaturmansa vuoksi korvauksia vakuutusyhtiöstä, asiakkaan hoidosta vastaavan kotihoidon työntekijä (1) pyytää asiakkaalta tämän jo saaman maksusitoumuksen/ vakuutustodistuksen tai (2) tarvittaessa auttaa asiakasta vakuutustodistuksen hankkimisessa vakuutusyhtiöstä. Koti-

hoidon työntekijä ilmoittaa soster:n talousyksikköön tiedot (1) asiakkaasta, (2) hoitajaksoista ja - tapahtumista sekä (3) lähettää maksusitoumuksen/vakuutustodistuksen tai huolehtii, että tosite lähetetään vakuutusyhtiöstä suoraan talousyksikköön.

Vakuutusyhtiöiden laskutus tehdään talousyksikössä. Kunta/hoidon järjestävä taho on oikeutettu perimään täysimääräiseen korvauksen vakuutusyhtiöltä, jos vakuutusyhtiöllä on kokonaisvastuu hoitokustannuksista. Jos vakuutusyhtiö korvaa osittain asiakkaan hoitokustannukset, asiakasta laskutetaan normaalisti kotihoidon asiakasmaksujen mukaisesti ja asiakas itse hakee korvaukset vakuutusyhtiöltä.

6.3. KUNTIEN VÄLINEN LASKUTUS

ULKOKUNTALAINEN HOIDOSSA VANTAALLA

Kotikunnan valintaoikeus koskee lähinnä henkilöitä, jotka tarvitsevat uudessa kunnassa asuakseen laitoshoidoa, perhehoitoa tai sijoitusta palveluasumisyksikköön. Henkilöt, jotka asuvat omassa vuokra- tai omistusasunnossa eivät lähtökohtaisesti kuulu lain soveltamisen piiriin. Ulkokuntalaisen hakiessa Vantaan kotihoidon palveluita tulee hänellä olla oman kotikuntansa myöntämä maksusitoumus. Mikäli asiakkaan palvelutarve on ilmeinen, mutta maksusitoumus ei ole vielä vireillä, asiakkaan palvelutarpeen arvioija (asiakasohjausyksikkö) pyytää maksusitoumusta asiakkaan kotikunnasta. Asiakasmaksutiimi laskuttaa asiakasta Vantaan kaupungin määrittelemien asiakasmaksujen mukaisesti. Kotihoidon esimiehet ilmoittavat ulkokuntalaisten toteutuneet palvelut talousyksikköön, joka laskuttaa ulkokunnalta omakustannusarvon (= tuotantokustannus – asiakasmaksu) suuruisen maksun.

Mikäli asiakkaalle ei myönnetä maksusitoumusta omasta kunnastaan, eikä hän palvelutarpeen arvioinnin perusteella ole tulkittavissa kotihoidon palveluita tarvitseväksi, asiakas ohjataan käyttämään yksityisiä palveluja.

VANTAALAINEN HOIDOSSA TOISESSA KUNNASSA

Vantaalaisten kotihoidon palvelut järjestetään ensisijaisesti omana toimintana. Kotihoidon esimies tekee tarvittaessa maksusitoumuksen, mikäli vantaalaisen kotihoito on välttämätön toteuttaa toisen kunnan tuottamana. Hoidosta vastaava kunta laskuttaa asiakkaalta määrittelemänsä asiakasmaksun. Vantaalta peritään omakustannusarvon (= tuotantokustannus – asiakasmaksu) suuruinen maksu.

6.4. SOTAINVALIDIT

Valtiokonttori korvaa sotainvalidin saaman kotipalvelun täysimääräisesti, eikä sotainvalidilta peritä asiakasmaksuja. Kunnallisten avopalveluiden maksuttomuus koskee sotainvalideja ja muilta henkilöitä, jotka ovat vuosien 1939–1945 sotien johdosta vahingoittuneet tai sairastuneet ja joiden haitta-aste on vähintään 10 %. Valtiokonttori ilmoittaa säännöllisesti lääkinnällisen kuntoutuksen yksikköön tiedot Vantaalla asuvista sotainvalideista ja merkitsee asiakkaan potilastietojärjestelmän henkilötieto- ja tuotekirjausnäytölle tiedon sotainvalidiprosentista. Kotihoidon esimies seuraa uusia asiakkaita ja ilmoittaa tiedot korvauksen piiriin kuuluvista asiakkaista asiakasmaksutiimiin. Kotihoidon palvelut ovat asiakkaille maksuttomia, eikä asiakkaille tehdä maksutapahtumia. Asiakasmaksutiimi ilmoittaa kuukausittain käynti- ja tukipalvelutiedot lääkinnällisen kuntoutuksen yksikköön, joka hakee kustannukset Valtiokonttorilta.

6.5. RINTAMAVETERAANIT

Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden johdosta Valtionkonttori on myöntänyt määrärahaa rintamaveteraanien kotona asumista tukevien palveluihin. Vantaalaisille rintamaveteraaneille on päätetty myöntää yksilöllisen palvelutarpeen mukaiset maksuttomat kotihoidon palvelut 1.3.2017 alkaen. Palveluun ovat oikeutettuja Suomessa asuvat vuosien 1939–1945 sotiin osallistuneet veteraanit, joilla on rintamasotilas-, rintamapalvelu- tai rintamatunnus. Palvelusuunnitelman mukaiset kotihoidon palvelut ovat asiakkaille maksuttomia, eikä asiakkaille tehdä maksutapahtumia. Kotihoidon esimies seuraa uusia asiakkaita ja ilmoittaa tiedot korvauksen piiriin kuuluvista asiakkaista asiakasmaksutiimiin. Asiakasmaksutiimi ilmoittaa kuukausittain tiedot veteraanien saamista palveluista lääkinnällisen kuntoutuksen yksikköön, joka hakee kustannukset Valtiokonttorilta.

7. KOTIHOIDON TUKIPALVELUT

Kotihoidon tukipalvelut ovat kotona asumisen tueksi tarkoitettuja palveluja, jotka myönnetään asiakkaan palvelutarpeen perusteella. Asiakkaan on myös mahdollista saada pelkkiä tukipalveluja ilman kotihoidon peruspalveluja. Tukipalvelu myönnetään pääsääntöisesti määräajaksi ja perusteet palvelunsaannille tarkistetaan säännöllisesti. Jokaisesta tukipalvelusta tehdään omat palvelupäätökset ja tukipalvelut merkitään asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

7.1. ATERIAPALVELU

Ateriapalvelu on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät pysty heikentyneen toimintakykynsä tai terveydentilansa vuoksi itse huolehtimaan aterioistaan. Saadaksean kaupungin ateriapalvelun asiakkaan palvelutarve tulee olla päivittäinen. Ateriapalvelusta peritään kertamaksu ja ateriat veloitetaan asiakkaalle toimitettujen ateriamäärän mukaisesti. Kotiin kuljetettavan ateriapalvelun maksuun sisältyy kuljetus. Ateriapalvelun voi kertaluontoisesti peruuttaa perustellusta syystä (esim. sairaalahoito). Ateriat tulee perua viimeistään edellisenä päivänä tai saman päivän aamuna. Peruuttamattomista aterioista laskutetaan normaali ateriamaksu. Kotihoidon työntekijä lähettää keittiöihin ateria-tilauskortin, johon kirjataan asiakkaan yhteystiedot sekä tiedot ruokavaliosta ja ateriapäivistä. Palveluntuottajat lähettävät asiakasmaksutiimiin kuukausittain tiedot asiakkaiden aterioiden määrästä. Asiakasmaksutiimi laskuttaa ateriapalveluiden asiakasmaksut.

7.2. TURVAPALVELU

Turvapalvelu on tarkoitettu ensisijaisesti yksinasuville ja turvattomuutta kokeville henkilöille, ja joiden toimintakyvyn rajoitteet tai sairaus vaikeuttavat avun saamista tavallisella puhelimella. Asiakasmaksu sisältää auttamiskäynnit. Maksu alkaa tilauskuukautta seuraavan kuukauden alusta ja maksu veloitetaan irtisanomiskuukauden loppuun asti. Turvapalvelu laskutetaan myös tilapäisen poissaolon ajalta. Asiakas maksaa kustannukset kadonneesta rannekkeesta. Pienituloisille asiakkaille, joiden tulot ovat alle Kelan määrittämän takuueläkkeen, turvapalvelu on maksutonta.

7.3. KAUPPAPALVELU

Kauppapalvelu on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät suoriudu itsenäisesti kaupassa asioinnista. Kauppapalveluun kuuluvat päivittäistavaroiden tilaaminen ja kotiinkuljetus kerran viikossa. Yhteen toimitukseen sisältyy kaksi kauppakassia. Mahdollisista lisätilauksista veloitetaan.

7.4. SIIVOUSPALVELU

Siivouspalvelu on tarkoitettu henkilöille, jotka alentuneen toimintakyvyn seurauksena eivät kykene huolehti-
maan kodin siivouksesta. Asiakas on oikeutettu siivouspalveluun, mikäli asiakkaan tulot alittavat tulorajan
(1100€/kk yksin asuvalla ja 1700€/kk pariskunnalla) sekä täyttää palvelun toimintakykyä määrittävät kriteerit.
Jos asiakkaalla on voimassa jatkuvan kotihoidon asiakkuus ja hänelle on määritelty tulositonnainen asiakas-
maksu, tulotiedot selvitetään asiakasmaksutiimistä. Muussa tapauksessa tulotiedot selvitetään asiakkaalta.
Siivouksen peruuttamiskäytännöstä sovitaan asiakkaan kanssa. Peruuttamattomasta käynnistä veloitetaan
peruuttamattomalle tilaukselle määritelty maksu.

7.5. KYLVETYSPALVELU

Palvelu on tarkoitettu henkilöille, jotka tarvitsevat apua peseytymisessä, ja joilla kodin peseytymismahdolli-
suudet ovat puutteelliset. Tarvittaessa palveluun sisältyy myös kuljetuspalvelu. Kylvetyspalvelusta peritään
tukipalvelumaksu sekä mahdollinen kuljetusmaksu.

7.6. ASUNNON KORJAUSPALVELU

Palvelu on tarkoitettu henkilöille, jotka pienimuotoisten asunnon muutostöiden myötä pystyvät kotiutu-
maan ja selviytymään kotioiloissa. Palvelu sisältää fysioterapeutin tai toimintaterapeutin kotikäynnin sekä
muutostyön toteuttamisen. Kotihoidon tukipalvelun yhdyshenkilö valmistelee päätöksen asunnon korjaus-
palvelusta. Esimies päättää korjauspalvelun myöntämisestä.

8. MAKSUN PERIMÄTTÄ JÄTTÄMINEN JA ALENTAMINEN

Kotihoidon asiakasmaksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen
vaarantaa asiakkaan tai tämän perheen toimeentulon tai asiakkaan lakisääteisen elatusvelvollisuuden to-
teuttamisen. Maksun alennusta pyytävän tulee hakea ja laittaa vireille kaikki hänelle ensisijaisesti makset-
tavat tulot, kuten eläkkeet ja sosiaalietuudet, ennen kuin maksun alentaminen tai perimättä jättäminen
tulee kyseeseen.

Maksun alentamisen hakemiseksi on käytössä erillinen hakemus, jossa asiakas ilmoittaa tulonsa, menonsa
sekä varallisuutensa, joiden perusteella alennusta anotaan. Vanhusten avopalvelujen sosiaalityöntekijä tai
erityissosiaaliohjaaja päättää kotihoidon kuukausi- ja käyntimaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä.
Päätös maksun vapautuksesta tai alentamisesta voidaan tehdä enintään 12 kuukaudeksi, jonka jälkeen
asiakkaan tilanne ja maksun määräytymisen perusteet tarkistetaan. Pienin perittävä kuukausimaksu on viisi
euroa kuukaudessa. Sosiaalityöntekijän päätöksen perusteella asiakasmaksutiimissä tehdään määräaikai-
nen 0-maksupäätös. Asiakasmaksun alentaminen tai perimättä jättäminen ovat ensisijaisia toimenpiteitä

toimeentulotukeen nähden. Mikäli asiakasmaksun alentaminen ei riitä turvaamaan asiakkaalle riittävää toimeentuloa, käsitellään asia yksilökohtaisesti toimeentulotuessa.

KOTIHOIDON MAKSUTTOMUUS

Jos asiakas on oikeutettu saamaan kotihoidon palvelut maksuttomana, kirjataan siitä tieto palvelupäätökseen sekä annetaan tieto asiakasmaksutiimille. Kotihoidon palvelut ovat maksuttomia:

- Asiakkaille, jolle on myönnetty palveluasuminen kotiin vammaisuuden perusteella⁷. Kotihoidon palveluiden maksuttomuus ei koske ateriat- eikä siivouspalveluita.
- Tartuntatautilain mukaisia valvottuja lääkehuoltokäyntejä saaville asiakkaille
- Alle 18-vuotiaille kotisairaanhoidon asiakkaille
- Hengityshalvauspotilaille, joiden kustannukset kuuluvat erikoissairaanhoidosta katettaviin. Esimies ilmoittaa kotihoidonkäynnit talousyksikköön korvausten hakemista varten.
- Sotainvalideille ja rintamaveteraaneille (ks. 8–9)

9. MAKSUN PERIMINEN POISSAOLON AJALTA

Kotihoidon palvelun keskeytyessä kunnasta johtuvasta syystä tai asiakkaan siirtyessä toisen palvelun piiriin, kuten kuntoutusjaksolle tai sairaalahoitoon, kotihoidon maksun periminen katkaistaan välittömästi. Asiakas maksaa hoitomaksua palvelua järjestävälle laitokselle, esimerkiksi sairaalalle hoitojaksonsa ajalta. Siirtymäpäiviltä ei periä kotihoidon maksua, jolloin asiakkaalle ei tule maksettavaksi samalta päivältä kahta maksua. Siirtymispäivät merkitään maksuttomiksi.

Jatkuvan kotihoidon asiakkailta peritään kuitenkin asiakasmaksu palvelun keskeytyksen ajalta, mikäli keskeytys on asiakkaan aiheuttama. Hoidon keskeytyessä yli viideksi päiväksi, palvelumaksua ei peritä viiden päivän ylittävältä ajalta. Sen sijaan maksua ei peritä lainkaan, mikäli palvelun keskeytys on yli kuukauden mittainen ja se on ennalta annettu kotihoidon tietoon.

10. MAKSUPÄÄTÖKSEN OIKAISEMINEN

Toistaiseksi voimassa oleva maksupäätös tarkistetaan vuosittain sekä aina, kun palvelun käyttäjän tai perheen maksukyky ja olosuhteet muuttuvat olennaisesti. Olennaisena muutoksena pidetään vähintään 5 prosentin muutosta bruttotuloissa. Asiakas tai hänen asioiden hoitaja on velvollinen ilmoittamaan taloudellisessa tilanteessa tapahtuvista muutoksista välittömästi asiakasmaksusta päättävälle viranhaltijalle maksupäätöksen tarkistamiseksi.

Uusi maksupäätös on myös tehtävä välittömästi, kun palvelu- ja hoitosuunnitelman tunteja muutetaan maksuun vaikuttavasti tai maksu osoittautuu virheelliseksi. Mikäli maksun määrittämisestä koskeva päätös on perustunut asiakkaan tai hänen edustajansa antamiin virheellisiin tietoihin, maksu voidaan oikaista enintään vuoden ajalta. Virheellisestä maksupäätöksestä seurannut maksun palautus tai lisävelvoitus suoritetaan asiakkaalle kyseisen ajanjakson mukaisesti.

⁷ Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992, 4 § 1 mom. 5

Lähtökohtaisesti maksut peritään siten, kun asiakkaan saamassa maksupäätöksessä on määrätty. Liian vähän perityn asiakasmaksun johtuessa viranomaisen virheellisesti tekemästä maksupäätöksestä asiakkaalta ei laskuteta lisämaksua takautuvasti. Mikäli asiakkaalta on peritty liikaa maksua työntekijän virheellisen maksupäätöksen seurauksena, asiakkaalle tehdään uusia maksupäätös ja palautetaan liिकासuoritus ajanjakson mukaisesti.

Sen sijaan jos maksupäätös on tehty oikein ja asiakas saanut päätöksen tiedoksi, laskutus voidaan tehdä takautuvasti, huomioiden kuitenkin saatavien vanhentumisaika⁸. Jos takautuvasti laskutettava summa on suuri, tai muuten voidaan jo lähtökohtaisesti olettaa asiakkaalle tulevan siitä vaikeuksia, asiakasta on kuultava, ja maksua tulee alentaa tai poistaa⁹. Takautuvasti laskutettava maksu ei saa muodostua kohtuuttomaksi.

Kotihoidon palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä uusille asiakkaille kerrotaan kotihoidon maksuista ja niiden määräytymisestä sekä tehdään palvelupäätös. Palveluiden alkaessa asiakkaat ovat tietoisia kotihoidon maksuista, jolloin laskutus voidaan tehdä takautuvasti yllä kerrottujen ehtojen puitteissa myös kotihoidon palveluiden osalta, joihin ei tehdä erillistä maksupäätöstä.

11. MAKSUPÄÄTÖS JA MUUTOKSENHAKU

Asiakkaalla tulee olla voimassa oleva palvelupäätös sekä hoito- ja palvelusuunnitelma ennen maksun määrittämistä. Jatkuvan kotihoidon asiakkaalle tehdään viranhaltijapäätös asiakasmaksusta. Tilapäisen kotihoidon ja tukipalvelujen asiakasmaksuista ei tehdä erillistä maksupäätöstä.

Mikäli asiakas on tyytymätön maksupäätökseen, asiakkaan kannattaa ensin ottaa yhteyttä päätöksen tehneeseen viranhaltijaan, jolloin mahdolliset korjaukset voidaan tehdä nopeimmin. Mikäli asiaan ei löydy ratkaisua, asiakkaalla on oikeus tehdä oikaisuvaatimus. Viranhaltijan päätökseen voi hakea muutosta 30 vuorokauden kuluessa päätöksen tiedoksisaannista¹⁰. Valituskelpoisissa päätöksissä tiedoksiantopäivämääräksi merkitään päätöksentekopäivästä seuraava arkipäivä. Muutoksenhaut käsitellään sosiaali- ja terveyslautakunnassa. Lautakunnan päätöksestä voi tehdä valituksen hallinto-oikeuteen, ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Maksupäätöksen yhteydessä asiakkaalle annetaan muutoksenhakuohje, ja tarvittaessa asiakasta avustetaan muutoksenhaun tekemisessä.

⁸ Saatavien vanhentumisaika on viisi vuotta sitä seuranneen vuoden alusta, jona on päätös tehty

⁹ Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992, 11 §. Maksun perimättä jättäminen ja alentaminen tulee kyseeseen myös Vantaan kaupungin taloussäännön (2014) 16 § mukaan, jollei ole asiakasmaksulain perusteita olemassa, mutta on kuitenkin syytä alentaa tai poistaa maksu.

¹⁰ 30 vuorokautta + 7 vuorokautta

12. LASKUTUS JA PERINTÄ

Kotona annettavien palveluiden maksut laskutetaan kuukausi kerrallaan. Laskutus tapahtuu aina laskutettavaa kuukautta seuraavana kuukautena. Laskut voidaan lähettää myös edunvalvojalle tai asioiden hoitajalle. Maksamattomat asiakasmaksut siirretään yksityisen perintätoimiston käsittelyyn.

Taloudellisissa asioissa auttaminen on osa toimintakyvyltään heikentyneen asiakkaan huolenpitoa. Tarvittaessa kotihoito on yhteydessä sosiaalityöhön, mikäli huomaa ongelmia asiakkaan taloudellisessa tilanteessa. Ilmoitusvelvollisuuden mukaisesti iäkkästä henkilöstä, joka on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, on ilmoitettava viipymättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle viranomaiselle¹¹. Tarvittaessa käynnistetään edunvalvontaprosessi.

¹¹ Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista 980/2012, 25 §